

روایت بخشش

❖ به چند مورد از پرونده‌های منجر به رضایت اشاره می‌کنید.

از این پرونده‌ها زیاد داریم. در یک مورد که در زنجان اتفاق افتاد، اختلاف ملکی بین دو برادر پس از گذشت ۵۷ سال حل و فصل شد. ۵۷ سال پیش، یک اختلاف ملکی مربوط به چندین هکتار از اراضی زراعی بین دو خانوار در روستای خشک‌رود از توابع شهرستان زنجان به وجود آمد که این موضوع نه تنها منجر به تشکیل پرونده‌های متعدد حقوقی، کیفری و خانواده در محاکم شهرستان زنجان شد، بلکه علاوه بر هزینه‌های مادی، هزینه‌های معنوی نیز دربرداشت. همین مسأله باعث شده بود تا روز به روز دو برادر و خانواده‌های‌شان بیشتر از هم فاصله بگیرند. در این ۵۷ سال ریش سفیدان زیادی پادرمیانی کرده بودند که نتیجه‌ای نداشت اما سرانجام با تلاش و کوشش شبانه‌روزی اعضای شورای حل اختلاف روستای خشک‌رود و همچنین استفاده از ظرفیت ستاد صبر و همیاران صلح با دعوت طرفین و برگزاری جلسات متعدد، خوشبختانه زحمات آنها نتیجه داد. این دو برادر به سازش رسیدند و با اعلام رضایت از همدیگر، توافق کردند که تمامی پرونده‌های حقوقی و کیفری مربوط به این مسأله مختومه شود.

در پرونده دیگری که سال گذشته و در اردبیل رخ داد، متهم در کنار شاکی پرونده در مغازه‌ای مشغول به کار بودند. متهم پرونده بنا به دلایل شخصی و همچنین نیاز مبرم مالی، اقدام به سرقت از این مغازه کرد و اقلامی به سرقت برد که ارزش آن به ۸۰ میلیون تومان می‌رسید. با احتساب تاخیر و تادیبه آن مبلغ مطرح شده به ۲۰۰ میلیون تومان افزایش می‌یابد که متهم به خاطر عدم توانایی در پرداخت بدهی، باید به زندان می‌رفت. هیات دارالمصلحین حسینیان اردبیل شاکی پرونده را راضی می‌کند که از کل مبلغ خود گذشت کند. شاکی پرونده نیز به احترام اعضای این هیات، راضی می‌شود تا از تمام مبلغ بدهی گذشت کند.

در زابل و درخصوص یک پرونده قتل هم با تلاش رئیس حوزه قضایی زابل، اعضای شورای حل اختلاف، بزرگان، ریش سفیدان و همچنین ستاد ملی صبر، یک پرونده قتل به سازش ختم شد. این قتل در سال ۹۴ رخ داده و قاتل پس از مدتی دستگیر و تحویل مراجع قانونی شده بود. این پرونده نیز پس از طی مراحل قانونی، صدور کیفرخواست و در نهایت صدور حکم قصاص برای اخذ رضایت به شورای حل اختلاف ارجاع و تلاش‌ها برای صلح و سازش آغاز شد. با پیگیری رئیس حوزه قضایی و مسئولان مربوطه، جلسات بسیار زیادی با طرفین پرونده برگزار شد که در نهایت، اولیای دم رضایت دادند و ختم به خیر شد.

شیوه‌نامه‌ای است که عرض کردم و دادستان کل کشور، رئیس مرکز توسعه حل اختلاف و رئیس سازمان زندان‌ها آن را امضا کرده‌اند. آنجا ما در حرکتی هماهنگ میان روسای کل دادگستری، دادستان‌ها، صلح‌یاران خصوصی، مردمی و سازمان زندان‌ها، کار می‌کنیم. مثال می‌زنم؛ وقتی به شهرستان می‌رویم، سه گروه اطلاعات‌شان را روی کاغذ پیاده کرده و می‌گویند خانواده‌ای که قرار است برای رضایت گرفتن سراغ‌شان برویم، ورزشی هستند، پس با یک ورزشکار می‌رویم یا به اهل بیت علاقه دارند از آستان امام رضا (ع) می‌رویم. البته مولفه‌های متعددی هم دارد. این‌که چه زمانی برویم، بزرگ اینها چه کسی است یا در ذهن‌شان چه می‌گذرد و هدف‌شان چیست. قصد رضایت دادن دارند، پول می‌خواهند، تصمیم به قصاص گرفته‌اند و در مجموع قرار است چه تصمیمی بگیرند. در واقع، حرکت همزمان با همدلی و همراهی نهادهای مردمی و چند نهاد موجود در قوه قضاییه باعث این موفقیت شده است.

❖ افرادی که قرار است مورد بخشش قرار بگیرند، چه مشخصاتی دارند؟

ستاد دیه، به موضوعات اختلافات مالی و جرایم غیرعمد مانند تصادفات محدود می‌شود اما در ستاد ملی صبر چنین محدودیتی وجود ندارد. البته در مواردی مانند پرونده‌های آدم‌ربایی یا جرایم علیه امنیت و... حق ورود نداریم، چون اصلاً ارتباطی به ما ندارد. این افراد هیچ مشخصات خاصی ندارند و هر جرمی که قابل گذشت باشد، ما می‌توانیم به آن ورود کنیم.

❖ مبالغ دیه به چه شکل تامین می‌شود؟ بعضی خانواده‌ها رضایت می‌دهند و هیچ مبلغی هم دریافت نمی‌کنند که از این دست موارد کم نداریم. بعضی‌ها رضایت می‌دهند اما شرط می‌گذارند؛ مثلاً یک شرط معنوی، بعضی‌ها رضایت می‌دهند اما به جایش دیه دریافت می‌کنند در اینجا حوزه صلح‌یاری ما هم مقداری وسط می‌آید و بخش‌های مختلفی حضور دارند. خیران، ستاد دیه، کارخانه‌داران، برگزاری مراسم گلریزان و موارد دیگر. ما هرجا رفتیم، کمک‌مان کردند. به هر اداره و آستانی که مراجعه کردیم، درشان به روی ما باز بود.

داشته باشند تا تسهیل‌گری رخ دهد. ضمن این‌که ما در هر ۳۱ استان ستاد متناظر داریم. یعنی علاوه بر ستاد ملی صبر، در هر ۳۱ استان، ستاد استانی صبر هم داریم که متناظر ما، آنجا هم همین‌کار را انجام می‌دهند.

❖ در مورد سفیر صلح یار و سفیر صلح توضیح دهید که چه کاری در ستاد ملی صبر انجام می‌دهند؟

بزرگ‌ترین کلمه ما در اینجا یاران صلح است؛ یعنی هر فرد یا گروهی که در صلح و سازش به ما کمک کند. در محدوده استانی صلح‌یار داریم که این فرد می‌تواند روحانی، امام جمعه یا پزشک باشد. می‌گویند می‌خواهم کمک کنم و ما هم با علی (ع) می‌گوییم. یک پله بالاتر، سفیر ملی است که اینها شخصیت‌های ملی هستند و به ما به عنوان سفیر ملی صبر کمک می‌کنند. مثل آقایان مهران رجبی و داریوش ارجمند. یک شعبه ویژه با صلح‌یار ویژه هم داریم. مثلاً آشوری‌ها در ارومیه، آرامنه‌کشور، برادران اهل سنت و درکل اقلیت‌ها هم خیلی خوب کمک می‌کنند.

❖ محسن چاووشی خواننده پاپ هم در پرونده‌های مربوط به قصاص بسیار فعال است. او هم عضو ستاد ملی صبر است؟

خیر، تصور نمی‌کنم عضو باشد. وزارت ورزش و ورزشکاران هم خیلی به ما کمک می‌کنند. افرادی مثل آقایان فردین معصومی، غفوری و وحید هاشمیان. طیف عظیمی در این تلاش‌ها سهیم هستند مثل انجمن خیران کشور و هرجا این ارتباط مورد نیاز بوده، برقرار شده است. به غیر از موارد یادشده، سمن‌های صلح هم داریم؛ یعنی سازمان‌های مردم‌نهاد که یکی از وظایف‌شان صلح است. در کل کشور، ۱۶ هزار صلح‌یار انفرادی داریم و ۳۰۰ سمن صلح هم شناسایی کرده‌ایم که در حال کمک به ما هستند. البته در حوزه سمن‌ها هنوز در حال ساماندهی آنان هستیم و وارد فاز عملیاتی نشده است. فکر می‌کنم برای باقیمانده سال یا سال بعد تقویت شود. با سازمان تبلیغات اسلامی، آستان قدس امام رضا (ع) و وزارت ورزش برای سمن‌های صلح و گروه‌های بزرگ صلح برنامه‌ریزی کرده‌ایم.

❖ کارگروه نحوه پیگیری سازش در پرونده‌های قصاص چه اقداماتی انجام می‌دهد؟

این یک تجربه موفق است. عموماً شیوه‌نامه‌ها توسط یک مقام مانند رئیس‌جمهور، معاون او یا رئیس ورزش امضا می‌شود اما در بحث صلح و سازش، دیدیم سازمان زندان‌ها اقداماتی انجام می‌دهد، ما هم کارهایی در مرکز توسعه حل اختلاف انجام می‌دهیم، دادستان‌ها نیز اقداماتی دارند که بنا شد حرکت‌های موازی را جمع کنیم، زیراکاهی مراجعات مکرر به خانواده مقتول، ملول‌شان کرده و اعلام می‌کنند رضایت نمی‌دهیم. یکی از اولین شیوه‌نامه‌هایی که با سه مسئول امضا شده، همین